

4. Case studies

Het onderzoek heeft zich tot nu toe enkel gericht op de analyse en interpretatie van datareeksen omtrent migratie in de periode 1997–2003. Deze data geven natuurlijk de belangrijkste tendensen en trends weer, maar kunnen tegelijk bepaalde fenomenen verbergen. Zo kunnen bepaalde migratietrends misschien statistisch minder doorwegen, maar misschien ruimtelijk wel een zekere impact hebben, dit is dan vooral het geval in de kleinere kernen van een gemeente. In de data-analyse werkten we op gemeenteniveau, de cases zullen gebruikt worden om binnen een gemeente of gebied bepaalde ruimtelijke trends en verschillen te onderstrepen.

Dit onderzoek van de case-studies is indicatief ter duiding, illustratie en eventueel ter nuancering van eerdere onderzoeksresultaten. Dit betekent geenszins dat dit de eerdere onderzoeksresultaten versterkt of tegenspreekt!. De cases die worden opgenomen zijn:

- Middelkerke i.f.v. kustmigratie/pensioenmigratie
- Lanaken i.f.v. de buitenlandse woondruk vanuit Nederland
- St.-Genesius-Rode i.f.v. woondruk ten aanzien van Wallonië
- De as Gent-Dendermonde als randstedelijk gebied i.f.v. suburbanisatie en landelijk gebied met hoge migratiedruk: i.f.v. de uitdijende suburbanisatie

Als kustgemeente kozen we voor Middelkerke omdat deze centraal gelegen kustgemeente een hoge inwijking kent en omdat we Middelkerke vanuit onze onderzoekservaring goed kennen. Lanaken werd als case-studie voor het grensgebied met Nederland genomen omdat hier de inwijking vanuit Nederland het grootst is (na Baarle-Hertog, maar deze gemeente onderzochten we niet verder omwille van haar specifieke ligging). We kozen voor Sint-Genesius-Rode als case voor het grensgebied met Wallonië omdat hier de uitwijking naar Wallonië het grootst is (na Bever en Spiere-Helkijn, maar deze gemeenten zijn te klein om als case te analyseren). Tot slot onderzochten we de as Gent-Dendermonde als case-study. In deze selectie zit zowel een randstedelijke gemeente (Destelbergen), een kleinstedelijk gebied (Dendermonde) als een gemeente die een interne migratiedruk ondervindt (Berlare).

We hebben ons voor de cases gebaseerd op data uit diepte-interviews, terreinkennis en literatuur. Tijdens deze oefening hebben we steeds getracht een aantal migratietendenzen binnen een gemeente te lokaliseren en zo binnen de gemeente ruimtelijk verscheidene migratietrends te herkennen. Telkens worden ter inleiding kort de voornaamste migratiedata per gemeente weergegeven.

Ter besluit worden de resultaten van de casestudies telkens geconfronteerd met de resultaten uit de voorgaande fases van het onderzoek. Op deze manier kunnen ze dus ofwel duiding, illustratie of nuancering bieden.

Dit zijn de bronnen die voor de case-studies werden aangewend:

Kleurenortho: "Orthofoto's, middenschalig, zwart-wit, provincie West-Vlaanderen, opname 1997–2000, GIS-Vlaanderen"

Topo: "Digitale versie van de topografische kaart 1/10.000, raster, zwartwit, NGI, opname 1981 (GIS-Vlaanderen)"

"Digitale versie van de topografische kaart 1/10.000, raster, kleur, NGI, opname 1991–2005 (GIS-Vlaanderen)"

Kadscan: Kadvec (maart 2006) Gis-Vlaanderen

De interviews (augustus–september 2006) werden gedaan met volgende personen:

Gemeente	Naam	Functie
Middelkerke	Jean-Baptiste Gallin	Stedenbouwkundig ambtenaar
	Ilse Ravestyn	sector welzijn – huisvesting
Lanaken	Karien Engelen	Gemeentelijke Coördinatie Cel
Sint-Genesius-Rode	Fanny De Gelas	Stedenbouwkundig ambtenaar
Destelbergen	Els De Ganck	Bevolkingsdienst
Laarne	Edith Wylock	Stedenbouwkundige- & Milieuambtenaar
	Christine Van Haesebroeck	bevolkingsdienst
Berlare	Kristof Van Peteghem	Stedenbouwkundig ambtenaar
Dendermonde	Hubert Van Hoorde	bevolkingsdienst

De foto's die zijn bijgevoegd werden genomen door Dieter Somers (SumResearch) tijdens het bezoek aan de onderzochte gemeenten.

Middelkerke

Migratiedynamiek

Als eerste case-study werd Middelkerke geselecteerd. Als typische kustgemeente kunnen we hier de migratiepatronen die de kust typeren (pensioenmigraties + 2^e verblijvers die er zich vestigen) verwachten, maar we kunnen tevens nagaan welke migratietendensen er zich binnen de gemeentegrenzen nog afspelen.

De migratiedata tonen ons inderdaad dat Middelkerke een sterk positief saldo heeft, in het bijzonder ten gevolge van het binnenlands migratiesaldo. Dit saldo neemt bovendien toe tijdens de onderzoeksperiode. Dit is vooral te wijten aan een afname van de binnenlandse uitwijking. De inwijking is voor ongeveer tweederde te danken aan inwijking vanuit Vlaanderen.

Tabel 1: Migratiegegevens voor Middelkerke per 10.000 inwoners

	1997-1999	2001-2003	verschil
interne inwijking	642,9	668,8	25,9
interne uitwijking	544,1	485,1	-59,0
intern saldo	98,9	183,8	84,9
externe inwijking	23,5	27,5	4,0
externe uitwijking	26,5	24,1	-2,4
extern saldo	-3,0	3,4	6,4
Totale inwijking	666,4	696,3	29,9
totale uitwijking	570,6	509,2	-61,4
Totaal saldo	95,9	187,2	91,3

Tabel 2: Migratiegegevens voor Middelkerke naar herkomst en bestemming (absolute cijfers gemiddeld 2001-2003)

	Wallonië	Vlaanderen	BHG	buitenland	Totaal
Inwijking in Middelkerke vanuit	101	956	86	47	1.190
uitwijking uit Middelkerke naar	59	738	31	28	856
Saldo	41	218	55	19	333

Indien we de belangrijkste gemeenten waarmee Middelkerke een verhuisrelatie heeft nader bekijken dan zien we dat de omliggende gemeenten veel sterker aan bod komen bij de verhuisbewegingen uit Middelkerke en dat de grote steden opvallend naar voor komen als herkomstgemeenten bij de verhuisbewegingen naar Middelkerke.

Dit bevestigt enigszins de logica van de pensioenmigraties als inwijking aan de kust en het ontbreken ervan bij de uitwijking, waar de lokale migratiedynamiek belangrijker is.

**Tabel 3: Vanuit Middelkerke wordt er vooral verhuisd naar:
(absolute cijfers gemiddeld 2001-2003)**

Oostende	190
Nieuwpoort	90
Gistel	38
Koksijde	31
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	31
Diksmuide	22
Brugge	27
Gent	27
Bredene	17
De Panne	15

**Tabel 4: Naar Middelkerke wordt er vooral verhuisd vanuit:
(absolute cijfers gemiddeld 2001-2003)**

Oostende	160
Nieuwpoort	103
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	86
Gent	32
Gistel	35
Antwerpen	29
Koksijde	27
Brugge	27
Bredene	18
Diksmuide	16

Zoals reeds eerder in de studie werd aangegeven zijn de verhuisbewegingen naar de kustgemeente niet enkel te wijten aan echte pensioenmigraties, maar komt ook de groep van 41-60 jarigen naar voor. Dit heeft te maken met een verhuisbeweging die vele huishoudens maken eens de kinderen het nest verlaten hebben of men op het einde van zijn loopbaan komt en zijn gepensioneerd leven begint te plannen. Gebieden met veel tweede verblijven hebben dan natuurlijk een extra aantrekkingskracht.

**Tabel 5: Migratiesaldo per leeftijd voor Middelkerke:
(absolute cijfers gemiddeld 2001-2003)**

	per 10000	absoluut aantal
0-17	84,7	25
18-26	-116,5	-17
27-40	148,7	42
41-60	345,1	155
60+	207,1	110

Situering typologieën

Kustlijn

Verkavelingen parallel aan de kustlijn

Vakantiedorp

Centrum badplaats

Polderdorp

Besluit

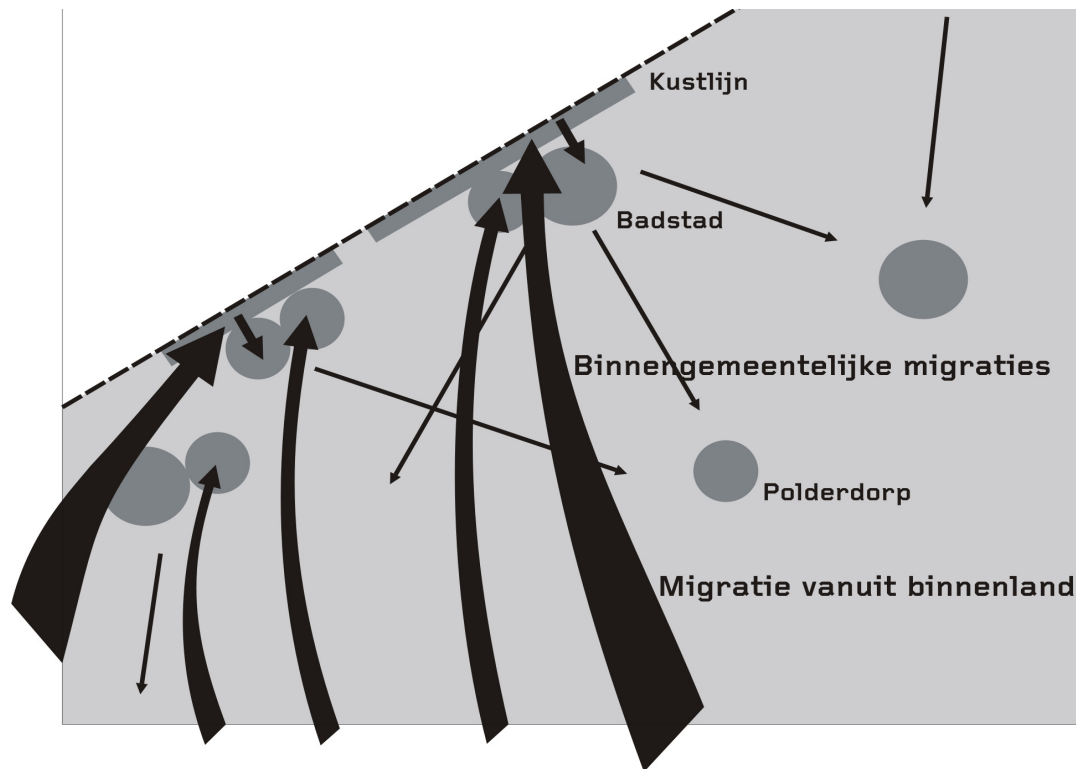
De migratiedynamiek in Middelkerke wordt sterk gedomineerd door de zogenaamde pensioenmigraties. Dit is evenwel vooral het geval aan de kustlijn zelf. Tot de jaren '90 bleef dit zelfs beperkt tot de eerste 200m, de zone tussen de Dijk en de Koninklijke baan. Omdat de zone van de zeedijk volledig volgebouwd is, zien we dat de druk zich landinwaarts verder zet in de zone tot aan de N318 (de expressweg landinwaarts parallel aan de koninklijke baan). De eerste plaats waar men de druk van de tweede verblijvers en bijgevolg pensioenmigraties sterk voelt is de dorpskern van Middelkerke zelf. Verder ook in de verkavelingen aan parallel aan de kustlijn en tevens in de vakantiedorpen, ofschoon die oorspronkelijk enkel bestemd waren als recreatief gebied en niet als woonzone.

Omdat in deze zone niet dezelfde bouwtypologie mogelijk is, treffen we hier niet dezelfde appartementsbouw aan. In het centrum worden er sinds enkele jaren vooral appartementen met 3 à 4 etages gebouwd, zowel voor tweede verblijvers als pensioenmigraties. In de vakantieparken treffen we vakantiehuisjes aan die eigenlijk bestemd zijn voor verblijfstoerisme. De woningen op verkavelingen die reeds ingevuld waren, worden nu blijkbaar ook opgekocht als tweede verblijf of voor pensioenmigratie, zo weet men ons te vertellen. Door deze sterke druk op de eerste zone aan de kust, is dit gebied moeilijker betaalbaar geworden voor de Middelkerkenaar zelf.

Uit de case-study bleek evenwel ook dat de pensioenmigraties en tweede verblijvers zich beperken tot die eerste zone en dat dus het ganse achterland niet onder rechtstreekse migratiedruk komt te staan. Zo zien we dat de inbreidingsgebieden, die zich in de dorpskern maar verder van de kustlijn bevinden, nog door Middelkerkenaren zelf wordt ingenomen. Verder is de migratiedynamiek in de polders ook quasi volledig een lokale migratiedynamiek. Het is evenwel zo dat ook in deze gebieden de druk is toegenomen. Dit heeft natuurlijk ook te maken met de druk aan de kust en de eigen inwoners die moeten uitwijken naar het achterland.

Algemeen kunnen we dus stellen dat de migratiedruk vanuit het binnenland, niet afneemt en ook ruimtelijk uitbreiding kent in Middelkerke. Maar dat de migratiedruk zeker nog geen directe invloed heeft op de omliggende gemeenten, of zelfs de polders. De belangrijkste stromen in Middelkerke worden voorgesteld in Figuur 1.

Figuur 1: Schematische voorstelling van de migratiestromen in en naar Middelkerke

Lanaken

Migratiedynamiek

Als tweede case-study werd de gemeente Lanaken geselecteerd. Uit de migratieanalyse bleek dat dit de gemeente was waar de inwijking vanuit Nederland het sterkst was. Dit heeft onder andere ook te maken met de nabijheid van de stad Maastricht. We zullen opnieuw trachten na te gaan in welke mate de te verwachten migratiepatronen vanuit Nederland zich hier manifesteren en of er zich ook nog andere migratiepatronen binnen de gemeentegrenzen afspelen.

De migratiedata tonen ons inderdaad dat Lanaken een positief saldo heeft dat vooral te wijten is aan het buitenlands migratiesaldo. Dit saldo neemt bovendien toe tijdens de onderzoeksperiode. Dit is vooral te wijten aan een afname van de externe uitwijking. Voor wat de binnenlandse migratietendensen betreft, zien we dat er een uitwijking is uit Lanaken.

Tabel 6: Migratiegegevens voor Lanaken per 10.000 inwoners

Per 10.000	1997-1999	2001-2003	verschil
interne inwijking	252,6	252,8	0,2
interne uitwijking	278,6	299,9	21,3
intern saldo	-26,0	-47,0	-21,0
externe inwijking	278,4	315,1	36,7
externe uitwijking	223,8	191,3	-32,4
extern saldo	54,6	123,8	69,2
Totale inwijking	531,0	567,9	36,9
totale uitwijking	502,4	491,2	-11,2
Totaal saldo	28,6	76,7	48,1

Indien we de migratiecijfers bekijken naar herkomst en bestemming dan zien we inderdaad dat Lanaken jaarlijks ongeveer 100 inwoners verliest aan de rest Vlaanderen maar meer dan 300 inwoners wint vanuit het buitenland.

Tabel 7: Migratiegegevens voor Lanaken naar herkomst en bestemming (absolute cijfers gemiddeld 2001-2003)

	Vlaandere			buitenland	totaal
	Wallonië	n	BHG		
Inwijking in Lanaken vanuit	13	597	4	764	1.378
uitwijking uit Lanaken naar	19	699	10	430	1.158
Saldo	-6	-102	-6	334	220

De analyse van de belangrijkste gemeenten waarmee Lanaken een verhuisrelatie heeft, biedt op zich weinig nieuwe inzichten omdat we hier de buitenlandse migratiegegevens niet kunnen meenemen.

**Tabel 8: Vanuit Lanaken wordt er vooral verhuisd naar:
(absolute cijfers gemiddeld 2001-2003)**

Maasmechelen	174
Bilzen	107
Riemst	64
Zutendaal	45
Genk	36
Hasselt	31
Dilsen-Stokkem	24
Tongeren	19
Antwerpen	17
Maaseik	11

**Tabel 9: Naar Lanaken wordt er vooral verhuisd vanuit:
(absolute cijfers gemiddeld 2001-2003)**

Maasmechelen	145
Bilzen	79
Riemst	50
Genk	40
Zutendaal	32
Dilsen-Stokkem	20
Maaseik	18
Antwerpen	18
Hasselt	17
Tongeren	17

Lanaken verliest intern jaarlijks inwoners in alle leeftijdsklassen. Zoals reeds eerder gezegd, worden die interne vertrekoverschotten meer dan gecompenseerd door externe vestigingsoverschotten ten aanzien van Nederland.

**Tabel 10: Migratiesaldo per leeftijd voor Lanaken:
(absolute cijfers gemiddeld 2001-2003)**

	per 10000	absoluut aantal
0-17	-49,9	-22
18-26	-124,8	-34
27-40	-76,5	-37
41-60	-26,8	-18
60+	-2,7	-3

Situering typologieën

Centrum

Centrumwijken

Grensdorp

Woonpark

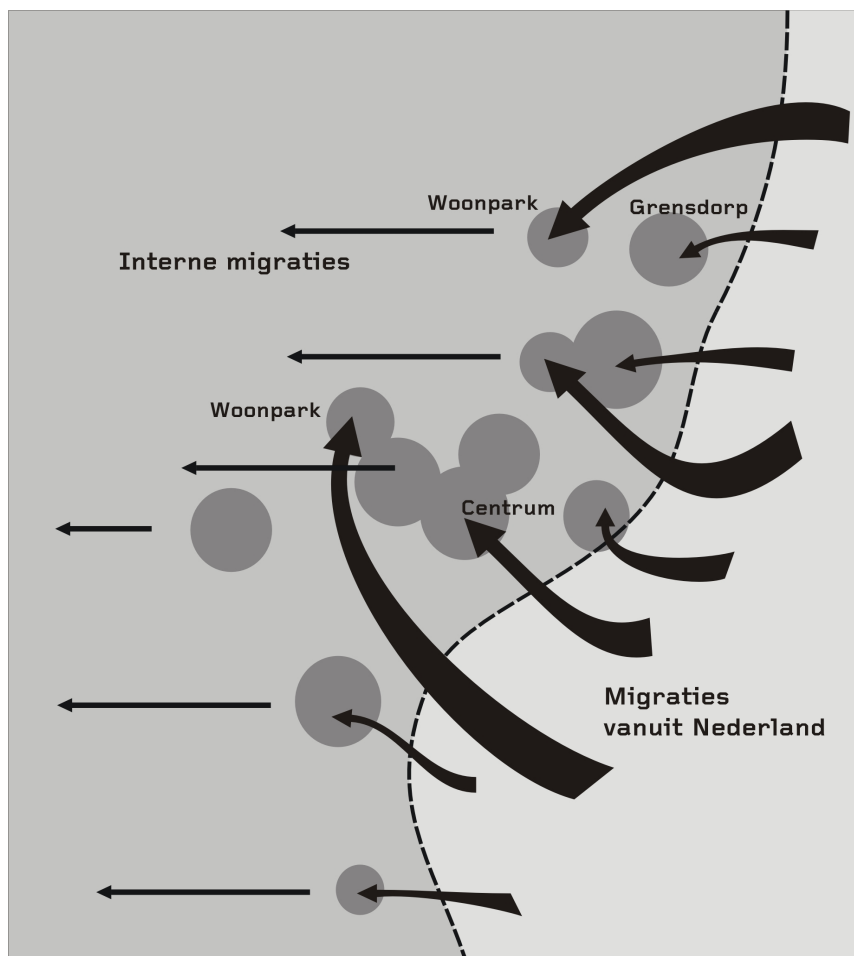
Besluit

De woningmarkt is in Lanaken inderdaad sterk onderhevig aan de migratiedynamiek vanuit Nederland. Men stelt bovendien dat deze instroom zich blijkbaar op alle segmenten van de woningmarkt laat voelen. Voorheen liet deze instroom zich vooral voelen in de woonparken, zo blijkt uit het interview. Dit was en is immers een woningtypologie die een sterke aantrekkingskracht had op Nederlands migranten, omdat deze typologie in Nederland veel zeldzamer is. Op dit moment kennen ook de kleinere woonkernen aan de grens een sterke instroom en wordt het merendeel van de nieuwe woonontwikkelingen in het centrum aan Nederlanders verkocht. In de kleinere woonkernen betreft het eengezinswoningen, terwijl dit in het centrum van Lanaken vooral appartementen zijn. (bron: interview)

In de kleinere verkavelingen die het dichtst aansluiten bij het centrum vinden we nog een lokale (Lanaakse) woon- en migratiedynamiek terug.

Ter besluit kunnen we dus stellen dat de migratiedruk vanuit Nederland in Lanaken niet enkel toenam in absolute aantalen, maar tegelijk ook ruimtelijk uitbreiding neemt (zie Figuur 2) en zich ook in verschillende woningtypologieën begint te manifesteren.

Figuur 2: Schematische voorstelling van de migraties vanuit Nederland in Lanaken

Sint-Genesius-Rode

Migratiedynamiek

De derde case-study die werd geselecteerd, is Sint-Genesius-Rode. Deze gemeente is gelegen ten zuiden van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en ligt op de grens met Wallonië. We kunnen hier dus een specifieke invloed verwachten van zowel de migraties van en naar het BHG als van en naar Wallonië.

De migratiedata tonen dat deze gemeente inwoners verliest door binnenlandse migraties. Er is een verlies zowel aan Wallonië als aan Vlaanderen. Vanuit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest daarentegen komen er jaarlijks gemiddeld 157 inwoners bij. Het extern migratiesaldo is praktisch gelijk aan nul.

In totaal zorgen de interne en externe migraties ervoor dat de gemeente Sint-Genesius-Rode jaarlijks gemiddeld 40 inwoners verliest (in absolute cijfers).

Tabel 11: Migratiegegevens voor Sint-Genesius-Rode per 10.000 inwoners

Per 10.000	1997-1999	2001-2003	verschil
interne inwijking	532.5	531.9	-0.7
interne uitwijking	536.7	553.1	16.4
intern saldo	-4.1	-21.3	-17.1
externe inwijking	209.9	200.5	-9.4
externe uitwijking	243.7	201.5	-42.1
extern saldo	-33.8	-1.1	32.7
Totale inwijking	742.4	732.3	-10.1
totale uitwijking	780.4	754.6	-25.7
Totaal saldo	-38.0	-22.3	15.6

Tabel 12: Migratiegegevens voor Sint-Genesius-Rode naar herkomst en bestemming (absolute cijfers gemiddeld 2001-2003)

	Wallonië	Vlaanderen	BHG	buitenland	totaal
Inwijking in St.-Genesius-Rode vanuit	190	249	521	362	1322
uitwijking uit St.-Genesius-Rode naar	332	302	364	364	1362
Saldo	-142	-53	157	-2	-40

Wanneer we de migraties naar leeftijd voor Sint-Genesius-Rode bekijken, zien we dat enkel gezinnen met kinderen (0-17 en 27-40 jaar) worden aangetrokken. Voor de overige leeftijdsklassen heeft Sint-Genesius-Rode een vertrekoverschot.

Tabel 13: Migratiesaldo per leeftijd voor Sint-Genesius-Rode: (absolute cijfers gemiddeld 2001-2003)

Saldo per leeftijd 2001-2003	per 10000	absoluut aantal
0-17	103.5	44
18-26	-347.7	-69
27-40	130.4	42
41-60	-44.1	-22
60+	-87.1	-33

Situering typologieën

Centrumgebied Sint-Genesius-Rode

Woonparkgebieden

Besluit

In Sint-Genesius-Rode zijn er twee duidelijke gebieden te onderscheiden. Enerzijds zijn er de woonparkgebieden en anderzijds is er het centrumgebied met een vrij hoge woondichtheid.

De migratie-invloeden die het duidelijkst merkbaar zijn in het centrumgebied, zijn die van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het gaat dan voor een groot deel om niet-Belgen die zich in het centrum van de gemeente komen vestigen, al dan niet via een tussenstop in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Door de relatief grote migratiedruk vanuit Brussel blijken de vastgoedprijzen zeer sterk te stijgen in Sint-Genesius-Rode en wijkt de eigen bevolking dan ook vaak uit naar gemeenten waar de prijzen wat lager liggen, al dan niet gelegen over de taalgrens. Deze informatie haalden we hoofdzakelijk uit het interview met een plaatselijke ambtenaar. Het feit dat de migratie naar Wallonië niet duidelijk naar voor komt, is omdat die uitwijking veel moeilijker te detecteren is dan inwijking.

In de woonparkgebieden is de migratiedynamiek veel kleiner omdat hier zeer weinig nieuwe percelen op de markt komen. Meestal gaat het om bestaande gebouwen die worden overgenomen door buitenlanders.

De as Gent–Dendermonde

Migratiedynamiek

De vierde case-study is een tamelijk uitgebreid. Ze bevat delen van de vier gemeenten Destelbergen, Laarne, Berlare en Dendermonde en is een combinatie van randstedelijk gebied in functie van suburbanisatie, landelijk gebied met hoge migratiedruk in functie van de uitdijende suburbanisatie en een kleinstedelijk gebied. Concreet is dit een “doorsnede” van een grootstedelijk gebied (o.a. Gent en Destelbergen) naar een kleinstedelijk gebied (Dendermonde).

Hieronder zullen we eerst kort de migratiedata voor de vier gemeenten bespreken.

1. Destelbergen

Destelbergen is een randstedelijke gemeente, gelegen ten oosten van Gent. Vooral intern verliest Destelbergen inwoners. Jaarlijks gaat het om een daling van gemiddeld 65 inwoners ten gevolge van migraties met andere Belgische gemeenten. Voor zowel de inwijking als de uitwijking is er een sterke relatie met Gent. Er is een jaarlijkse netto-instroom vanuit Gent naar Destelbergen van 34 inwoners (=396 in - 362 uit).

Tabel 14: Migratiegegevens voor Destelbergen per 10.000 inwoners

Per 10.000	1997-1999	2001-2003	verschil
interne inwijking	416.5	427.2	10.7
interne uitwijking	447.7	465.2	17.5
intern saldo	-31.2	-38.0	-6.8
externe inwijking	15.9	17.4	1.5
externe uitwijking	17.2	18.7	1.5
extern saldo	-1.3	-1.3	0.0
Totale inwijking	432.3	444.6	12.2
totale uitwijking	464.9	483.9	19.1
Totaal saldo	-32.5	-39.4	-6.8

Tabel 15: Migratiegegevens voor Destelbergen naar herkomst en bestemming (absolute cijfers gemiddeld 2001-2003)

	Wallonië	Vlaanderen	BHG	buitenland	totaal
Inwijking in Destelbergen vanuit	7	724	7	30	768
uitwijking uit Destelbergen naar	6	789	8	36	839
Saldo	1	-65	-1	-6	-71

Destelbergen wint enkel gezinnen met kinderen (0-17 en 27-40 jaar). De andere leeftijden hebben negatieve saldi ten aanzien van deze gemeente.

Tabel 16: Migratiesaldo per leeftijd voor Destelbergen (absolute cijfers gemiddeld 2001-2003)

Saldo per leeftijd 2001-2003	absoluut per 10000	aantal
0-17	46.5	16
18-26	-240.3	-43
27-40	29.6	10
41-60	-33.1	-16
60+	-79.9	-32

2. Laarne

Laarne heeft een klein intern vertrekoverschot en een klein extern vestigingsoverschot, wat resulteert in een totaal saldo dat praktisch gelijk is aan nul. Inwoners uit Laarne verhuizen praktisch niet van en naar Wallonië en het BHG. De migraties met Gent en Wetteren zijn hier het belangrijkste in aantal. Het grootste vestigingsoverschot (jaarlijks +18 inwoners) heeft Laarne evenwel ten aanzien van Destelbergen.

Tabel 17: Migratiegegevens voor Laarne per 10.000 inwoners

Per 10.000	1997-1999	2001-2003	verschil
interne inwijking	347.8	387.4	39.6
interne uitwijking	351.5	392.3	40.8
intern saldo	-3.7	-4.8	-1.1
externe inwijking	8.8	12.8	4.0
externe uitwijking	13.7	8.3	-5.4
extern saldo	-4.8	4.6	9.4
Totale inwijking	356.6	400.3	43.7
totale uitwijking	365.2	400.6	35.4
Totaal saldo	-8.5	-0.3	8.3

Tabel 18: Migratiegegevens voor Laarne naar herkomst en bestemming (absolute cijfers gemiddeld 2001-2003)

	Wallonië	Vlaanderen	BHG	buitenland	totaal
Inwijking in Laarne vanuit	3	447	3	15	468
uitwijking uit Laarne naar	1	454	3	6	464
Saldo	2	-7	0	9	4

De leeftijdsklasse 18-26 jaar trekt weg uit Laarne voor de overige leeftijdsklassen zijn er zeer kleine vestigingsoverschotten.

Tabel 19: Migratiesaldo per leeftijd voor Laarne (absolute cijfers gemiddeld 2001-2003)

Saldo per leeftijd 2001-2003	absoluut per 10000	aantal
0-17	27.3	6
18-26	-134.7	-17
27-40	8.1	2
41-60	8.6	3
60+	5.2	1

3. Berlare

Berlare heeft zowel intern als extern een positief saldo. Vooral het intern vestigingsoverschot is opvallend. Berlare behoort dan ook tot de gemeenten met een continue hoge interne migratiedruk (zie 3.1.4.). Dendermonde, Zele en Gent vormen hier de belangrijkste verhuisrelaties. Het grootste vestigingsoverschot (jaarlijks +25 inwoners) heeft Berlare ten aanzien van buurgemeente Zele. Ook ten aanzien van Gent en Dendermonde zijn er (relatief kleine) netto-instromen.

Tabel 20: Migratiegegevens voor Berlare per 10.000 inwoners

Per 10.000	1997-1999	2001-2003	verschil
interne inwijking	406.9	419.8	12.9
interne uitwijking	340.2	375.1	34.9
intern saldo	66.7	44.7	-22.0
externe inwijking	15.8	11.7	-4.1
externe uitwijking	11.2	9.1	-2.1
extern saldo	4.6	2.6	-2.0
Totale inwijking	422.7	431.5	8.8
totale uitwijking	351.4	384.2	32.8
Totaal saldo	71.3	47.3	-24.0

Tabel 21: Migratiegegevens voor Berlare naar herkomst en bestemming (absolute cijfers gemiddeld 2001-2003)

	Wallonië	Vlaanderen	BHG	buitenland	totaal
Inwijking in Berlare vanuit	2	577	6	16	601
uitwijking uit Berlare naar	3	514	6	13	536
Saldo	-1	63	0	3	65

Enkel voor de jonge twintigers heeft de gemeente een klein vertrekoverschot. De overige leeftijdsklassen hebben een positief saldo in Berlare.

Tabel 22: Migratiesaldo voor Berlare (absolute cijfers gemiddeld 2001-2003)

Saldo per leeftijdper 2001-2003	leeftijdper 10000	absoluut aantal
0-17	31.5	9
18-26	-35.3	-5
27-40	82.7	25
41-60	48.2	18
60+	54.7	17

4. Dendermonde

Dendermonde is een structuurondersteunend kleinstedelijk gebied. Deze stad heeft zowel intern als extern een positief saldo. Er worden inwoners gewonnen ten aanzien van het BHG en ten aanzien van de rest van Vlaanderen. Ook ten aanzien van het buitenland wint Dendermonde jaarlijks gemiddeld 24 inwoners. Alles tezamen is er een totaal vestigingsoverschot van gemiddeld 64 inwoners per jaar.

Tabel 23: Migratiegegevens voor Dendermonde per 10.000 inwoners

Per 10.000	1997-1999	2001-2003	verschil
interne inwijking	321.7	331.8	10.2
interne uitwijking	301.1	322.9	21.8
intern saldo	20.6	8.9	-11.6
externe inwijking	14.4	17.5	3.1
externe uitwijking	14.3	15.9	1.6
extern saldo	0.1	1.6	1.5
Totale inwijking	336.1	349.4	13.3
totale uitwijking	315.4	338.8	23.4
Totaal saldo	20.6	10.6	-10.1

Tabel 24: Migratiecijfers voor Dendermonde naar herkomst en bestemming (absolute cijfers gemiddeld 2001-2003)

	Wallonië	Vlaanderen	BHG	buitenland	totaal
Inwijking in Dendermonde vanuit	9	1386	50	76	1521
uitwijking uit Dendermonde naar	10	1355	40	52	1457
Saldo	-1	31	10	24	64

Dendermonde heeft positieve saldi voor de 18-26 jarigen en voor de 60-plussers. Voor de overige leeftijden zijn er vertrekoverschotten die weliswaar zeer klein zijn.

Tabel 25: Migratiesaldo per leeftijd voor Dendermonde (absolute cijfers gemiddeld 2001-2003)

Saldo per leeftijd 2001-2003	absoluut	per 10000 aantal
0-17	-2.1	-2
18-26	26.7	12
27-40	-9.0	-8
41-60	-2.2	-3
60+	38.5	39

Situering Typologieën

Kern onder grote verstedelijkingsdruk

Kern in suburbaan gebied Gent

Goed ontsloten landelijke kernen

Verlint landschap

Residentie in groengebied

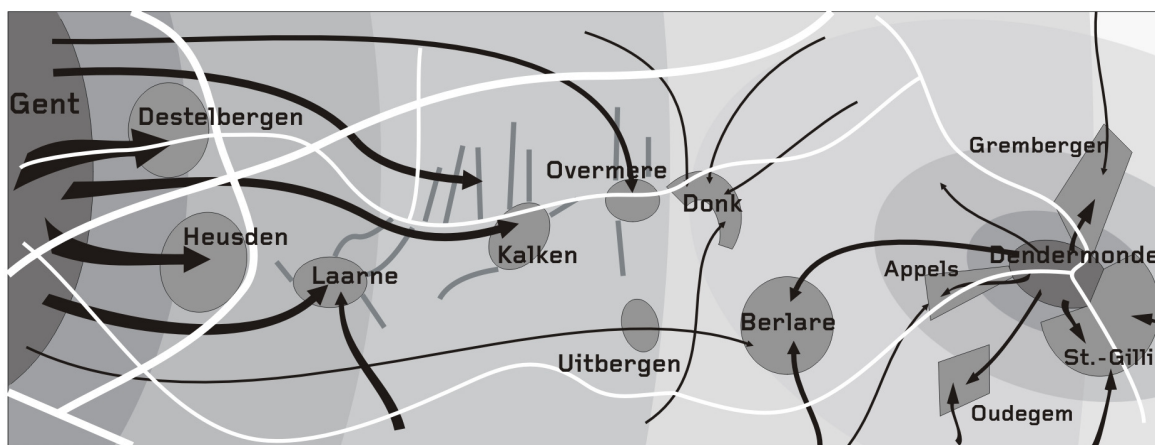
Landelijke kernen

Kern in suburbaan gebied Dendermonde

Besluit

Op deze as tussen Gent en Dendermonde vinden we verschillende soorten kernen terug. Uit de gesprekken die gevoerd werden, blijkt dat in vrijwel alle gemeenten het gevoel bestaat dat er een sterke migratiedruk aanwezig is. Op basis van deze gesprekken is het niet mogelijk om deze kwantitatief te vergelijken. Over het algemeen kan wel gesteld worden dat de invloed van de migraties dicht bij het grootstedelijk gebied Gent het grootst is. Ook de goede aansluiting op het hoofdwegennet is voor een belangrijk deel van deze as een eigenschap die het aantrekkelijk maakt voor immigranten.

Figuur 3: Schematische voorstelling van de migratiestromen op de as Gent-Dendermonde

In de randstedelijke gemeente Destelbergen vinden we een kern terug die aan een sterke verstedelijkingsdruk onderhevig is (Destelbergen). Ook Heusden ondervindt een grote invloed van de migratie uit Gent, maar heeft door zijn meer geïsoleerde ligging het landelijk karakter nog deels kunnen bewaren. In beide kernen komen vooral mensen toe vanuit Gent. In Destelbergen gaat het enerzijds om niet-Belgen die uitwijken uit Gent om een betaalbare woning te vinden. Dit gebeurt voornamelijk in de wijken die rechtstreeks aansluiten op het stedelijk weefsel van Gent. In het centrum van Destelbergen komt een heel divers publiek terecht. Heusden trekt vooral jonge gezinnen aan uit de stad. (bron: interview) Vanuit zowel Destelbergen als Heusden merken we ook de trek naar meer landelijke gemeenten.

In de goed ontsloten kernen tussen Gent en Dendermonde die in landelijk gebied gelegen zijn, komen de inwijkelingen vooral in nieuwe wijken terecht. In de oudere kernen vinden we vooral de autochtone bevolking terug. (bron: interview)

Verlinting is duidelijk zichtbaar in het gebied rond de Dendermondse Steenweg in Laarne en Berlare. Deze linten trekken vooral gezinnen aan. De goede bereikbaarheid en de ruime percelen spelen hierin een belangrijke rol.

Langs het Donkmeer in Berlare is de kern Donk gelegen. Deze groene omgeving trekt hoofdzakelijk welgestelde immigranten aan die zich vestigen in ééngesinswoningen of appartementen afhankelijk van hun budget.

In Berlare zelf vinden we in de nieuwe verkavelingen zowel inwijkelingen als oorspronkelijke bewoners van de gemeente. In de oudere kern vinden we hoofdzakelijk de oorspronkelijke inwoners terug. (bron: interview)

Dendermonde wint als kleinstedelijke gemeente aan inwoners. Het blijkt wel dat deze inwijkelingen hoofdzakelijk in nieuwe verkavelingen terechtkomen die niet in de kleinstedelijke kern zelf gelegen zijn. Vooral Grembergen en Sint-Gillis vangen deze instroom op. Ook vanuit Dendermonde zelf wijkt men uit naar deze landelijke kernen, zo vertelt men ons.

Samengevat kunnen we stellen dat de invloed van Gent op vlak van migraties voelbaar is in een ruime omgeving rond de stad. In de randstedelijke kern Destelbergen gaat het vooral over een uitbreiding van het stedelijk weefsel van Gent. In de verder afgelegen landelijke kernen zien we dat de inwijkelingen vooral in nieuwe verkavelingen terechtkomen. We zien weinig verschillen met landelijke kernen die goed ontsloten zijn. De goede bereikbaarheid vormt hier een extra aantrekking die niet voor een significant verschil zorgt met de andere landelijke kernen.

Dendermonde ziet zijn inwijkelingen vooral naar nieuwe verkavelingen in meer landelijk gebied trekken.

